

Kommunal- og distriktsdepartementet

Vår ref.:
REGDeres ref.:
26/200Dato:
14. april 2026

Hørings svar til NOU 2026: 1 En bærekraftig kommunesektor

Tekna er fagforeningen for over 118 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Det vises til Kommunal- og distriktsdepartementets høring på NOU 2026: 1 *En bærekraftig kommunesektor – Kommunekommisjonens første delutredning*. Tekna gir med dette sitt innspill til delutredningen.

Tekna har nesten 5000 medlemmer i kommunal sektor. De har høy og etterspurt fagkompetanse som mange kommuner sliter med å rekruttere og beholde. De ivaretar viktige oppgaver, også administrativ ledelse, i alle typer kommunale virksomheter. I tillegg har Tekna tusenvis av medlemmer i statlige og private virksomheter som tilbyr og leverer tjenester til kommunene.

Tekna mener kommisjonen gir en grundig og viktig beskrivelse av utfordringsbildet kommunene står overfor. Kommisjonens intensjon om å styrke bærekraften i kommunesektoren gjennom bedre ressursutnyttelse, økt lokal tilpasning og redusert grad av unødvendig statlig detaljstyring, er både riktig og hensiktsmessig. Samtidig mener vi problemstillinger som berører forhold utover kommunegrensene, som klimatilpasning og beredskap, må styres og koordineres nasjonalt. Videre er Tekna særlig opptatt av, og bekymret for, kommunal sektors evne til å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse og bygge robuste nok fagmiljøer. Vi vet at det å ha et fagmiljø er viktig for at våre medlemmer og for å levere pålitelige og gode tjenester som er lovpålagte.

Kommunal økonomi og økonomiske rammevilkår

Kommunesektoren spiller en sentral rolle i utviklingen og forvaltningen av velferdssamfunnet. Kommunene ivaretar sentrale samfunnsoppgaver og utgjør førstelinjen i møtet med innbyggere og næringsliv. De står for betydelige investeringer, forvalter samfunnskritisk infrastruktur og har ansvar for beredskap og et bredt spekter av velferdstjenester. Kommunesektoren er dermed en

sentral del av den norske økonomien og en viktig premissleverandør for nasjonal samfunnsutvikling.

Tekna mener at kommunale virksomheters evne til å levere kvalitet i tjenestene og samfunnssikkerhet lokalt, må være utgangspunktet når kommunenes økonomiske handlingsrom, oppgavemengde og organisering vurderes. Vi støtter prinsippet om at beslutninger bør tas nærmest mulig innbyggerne.

I denne sammenhengen er det særlig relevant å se på finansieringsmodellen. Rammefinansiering gjennom inntektssystemet skal sikre at alle kommuner har forutsetninger for å tilby et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne, samtidig som ordningen gir rom for effektiv ressursbruk. Kommunene må ha et reelt handlingsrom til å prioritere ressurser etter lokale behov. Tekna mener at kommunesektoren trenger et styrket økonomisk handlingsrom for å møte de utfordringene kommisjonen beskriver.

Kommunene må kontinuerlig arbeide for å sikre effektiv og trygg drift av tjenesteproduksjonen. Resultatene fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) for 2024, som kommisjonen viser til, indikerer at det fortsatt foreligger et betydelig potensial for økt effektivitet i kommunal sektor. Effektiv ressursbruk er en forutsetning for en bærekraftig kommuneøkonomi, men potensialet for effektivisering må ikke brukes som begrunnelse for å underfinansiere sektoren.

Samtidig innebærer lokalt selvstyre et ansvar for å utøve en bærekraftig og forsvarlig økonomiforvaltning. Kommunene må prioritere tilgjengelige ressurser slik at lovpålagte oppgaver kan løses innenfor de økonomiske rammene som foreligger. Behovet for solid og langsiktig økonomistyring vil bli ytterligere forsterket i årene fremover, særlig som følge av demografiske endringer og det økende presset på tjenestene som kommisjonen beskriver. For å få til dette er det viktig at beslutninger tas på grunnlag av gode faglige vurderinger og at politikerne har tillit til arbeidet som gjøres i kommuneadministrasjonene.

Tekna ønsker velkomment forslag som styrker kommunenes evne til økonomisk styring og der de får større frihet til hvordan de skal nå nasjonale mål, men at hva som skal oppnås settes av nasjonale standarder og ambisjonsnivåer.

Tekna mener kommisjonen i det videre arbeidet bør vurdere hvordan nasjonale myndigheter i større grad kan bidra til en bedre økonomisk langsiktighet og styring i kommunesektoren. Med den forventede utviklingen der kostnadsnivået vil overstige inntektsnivået fremover, mener Tekna det er viktig å se på hvordan rikspolitikernes årlige ekstrabevilgninger til kommunene bidrar til mer kortsiktighet og svekket forståelse for hvilket ansvar lokalpolitikere har for den økonomiske styringen av kommunen.

Tekna slutter seg til de vurderingene og merknadene som Akademikerne fremmer i sitt høringssvar til kommisjonens forslag. Dette gjelder særlig

betydningen av å opprettholde nasjonale kvalitetskrav i sentrale velferdstjenester, sikre nødvendig fagkompetanse i kommunene og gjennomføre forenklinger på en måte som ikke svekker kvalitet eller måloppnåelse. Vi viser til Akademikernes høringsinnspill for en nærmere gjennomgang av de enkelte forslagene og begrunnelsene for disse.

Statlig styring og oppgavefordeling

Selv om lokalt selvstyre er et grunnleggende prinsipp, er det enkelte oppgaver hvor hensynet til nasjonal styring og koordinering må tillegges større vekt. Dette gjelder særlig områder som berører nasjonal sikkerhet, kritisk infrastruktur, beredskap og oppgaver med betydelige samordningsbehov på tvers av kommunegrenser.

Arealforvaltning

Arealforvaltningen er et viktig politikkområde der kommunene har stor beslutningsmyndighet, og som kan ha betydelige regionale og nasjonale konsekvenser for naturmangfold, klima og samfunnsutvikling. Dette er et område hvor det er behov for tydeligere nasjonale føringer og sterkere regional samordning for å sikre en helhetlig forvaltning.

Tekna mener at unntak fra nasjonale miljø- og arealpolitiske forbud, som for eksempel forbud mot nedbygging av myr, kun bør vurderes for prosjekter med særskilt nasjonal interesse. Slike vurderinger bør ikke overlates til den enkelte kommune alene. Det bør også vurderes om det skal settes tydelige begrensninger for hvor store arealer kommunene selv kan gi unntak for, før saken må behandles på et regionalt eller statlig nivå, for eksempel av Statsforvalteren.

Det er behov for tettere og mer forpliktende regionalt samarbeid for å løfte arealforvaltningen til et mer helhetlig nivå. Staten må legge bedre til rette for dette gjennom styrking av kunnskapsgrunnlaget, herunder kartlegging, og gjennom tydeligere krav og rolleavklaring i beslutningsprosessene, særlig der nasjonale interesser knyttet til sårbare naturtyper står på spill.

Sikkerhet og beredskap

Kommunene har en sentral rolle i nasjonal beredskap og håndtering av kriser, blant annet innen helse, vann og avløp, energi, digital infrastruktur og arealforvaltning. Et mer sammensatt risikobilde, med økt digital sårbarhet og klimaendringer, stiller større krav til kompetanse og kapasitet i kommunene.

Tekna mener at statlige myndigheter må bidra med tydeligere forventninger, veiledning og støtte på områder med nasjonal sikkerhetsmessig betydning, slik at kommunene har reelle forutsetninger for å ivareta sitt ansvar. Kommisjonen bør vurdere hvilken rolle Statsforvalteren skal ha. I dag har de kun en tilsyns og veilederrolle.

Tekna mener at kommisjonen i det videre arbeidet bør vurdere nærmere hvilke oppgaver som krever sterkere nasjonal styring og koordinering, som innen arealforvaltning og sikkerhet og beredskap. Dette må innrettes slik at det bidrar til å styrke – ikke svekke – kommunenes kapasitet og kompetanse.

Kompetanse og fagmiljøer i kommunene

Tekna vil understreke at tilgang på kompetanse er en av de viktigste forutsetningene for å sikre kvalitet og effektivitet i kommunale tjenester.

Mange kommuner har i dag utfordringer med å rekruttere og beholde nødvendig fagkompetanse, særlig innen tekniske og naturvitenskapelige fagområder. Dette påvirker både kvaliteten i tjenestene og kommunenes evne til å planlegge, utvikle og gjennomføre nødvendige investeringer.

Telemarksforsknings rapport *Mangel på arbeidskraft i kommunene*¹ slår fast at mange norske kommuner vil stå overfor en vedvarende og økende mangel på arbeidskraft fram mot 2050, og at kommunene i distriktene vil være særlig utsatte. Stillinger innen tekniske tjenester og beredskap trekkes også fram som en sektor det særlig er utfordrende å rekruttere riktig kompetanse til.

Tekna har gjennomført to undersøkelser om kompetanse og rekruttering i kommunesektoren.

Teknas undersøkelser på kompetanse i kommunene

Tekna har gjennomført en undersøkelse blant våre medlemmer og tillitsvalgte som er ansatte i kommunene i 2025.² Respondentene i undersøkelsen avdekket store utfordringer med å rekruttere nødvendig kompetanse innen teknologiske og naturvitenskaplige områder ute i kommunene.

52 prosent mente at det er krevende å ansette fagpersoner med mastergrad innen teknologi, realfag, eller naturvitenskap i utlyste stillinger. 38 prosent oppga at stillinger ofte må utlyses flere ganger, og 9 prosent sa at stillinger forblir ubesatte over lengre tid. 27 prosent oppga at stillinger besettes med kandidater med lavere eller mindre relevant utdanning.

Undersøkelsen avdekket også at det er høy turnover i sektoren, noe som forverrer situasjonen. Sektoren sliter også i konkurransen med privat sektor, hvor lønn særlig ble trukket fram. Utfordringsbildet svekker fagmiljøene, fører til høye opplæringskostnader og fører til unødvendig høy konsulentbruk.

---

¹ Mangel på arbeidskraft i kommunene (Telemarksforskning, rapport 924, 2025)
<https://www.regjeringen.no/contentassets/fccb277ad8e04fe497c561b69b53e830/mangel-arbeidskraft-rnr-924.pdf>

² Undersøkelse: kompetanse i kommunal sektor 2025 (Tekna, 2025)
https://www.tekna.no/globalassets/filer/media/rapport_kompetanse_kommunal_sektor_2025.pdf

Det samme utfordringsbildet ble bekreftet i en undersøkelse Ipsos gjorde på oppdrag av Tekna blant Teknisk sjef, etatsleder i teknisk etat og HR-leder med rekrutteringsansvar i kommunene.³ De oppgir at det er vanlig å ha stillinger ubesatt over lang tid i norske kommuner, eller at en må lyse ut stillinger flere ganger før en får ansatt noen. Mange oppgir at dette må dekkes ved bruk av konsulenter. Mange nevner at høyere lønn er en løsning, men dette varierer med kommunistørrelse. Det nevnes oftere i store kommuner, enn i små kommuner. Risikoen ved mangel på fagkompetanse er at oppgave ikke blir løst – respondentene peker særlig på vann og avløp i denne sammenhengen.

Sterke fagmiljøer i kommunene er helt avgjørende og må bygges systematisk og målrettet

Tekna er opptatt av at kommunene må evne å bygge og opprettholde tilstrekkelige og robuste fagmiljøer for å kunne løse sine oppgaver på en forsvarlig måte. Det er store forskjeller i kommunenes forutsetninger for å bygge og opprettholde nødvendig kompetanse innen tekniske tjenester, digitalisering, arealplanlegging sikkerhet og beredskap og vei, vann og avløp. Oppgavene må løses, og det må være mer enn én ansatt med ansvar for de krevende oppgavene i kommunal sektor som våre medlemmer ivaretar i dag. Det er nødvendig for å ha et fagmiljø og forebygge sårbarhet.

Generalistkommunesystemet forutsetter at innbyggerne har tilgang til likeverdige tjenester uavhengig av hvor i landet de bor. For mindre kommuner er det særlig krevende å oppfylle dette prinsippet, både når det gjelder å bygge og opprettholde tilstrekkelige kompetansemiljøer. Dette gjør det også vanskeligere å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse. Konsekvensen er økt sårbarhet, svakere beslutningsgrunnlag, høyere kostnader og redusert kvalitet i tjenestene.

Tekna mener at der det ikke er mulig å etablere tilstrekkelig sterke fagmiljøer i den enkelte kommune, må det legges bedre til rette for forpliktende interkommunalt samarbeid og utvikling av faglige nettverk.

Interkommunale samarbeid må organiseres slik at de gir reell faglig styrke, kontinuitet og attraktivitet som arbeidsplass. Samtidig må styringslinjer og ansvar være tydelige, slik at økt samarbeid ikke fører til uklar ansvars plassering.

Tekna mener at kommisjonen i det videre arbeidet bør vurdere hvordan kommuner i større grad kan samarbeide og etablere interkommunale selskap for å bygge gode kompetansemiljøer, særlig på områder med store kompetanseutfordringer som tekniske tjenester, digitalisering,

---

³ Rekruttering av fagpersoner med naturvitenskapelig bakgrunn på masternivå 2025 (Tekna/Ipsos, 2025) https://www.tekna.no/globalassets/filer/media/rapport_rekruttering-i-kommunene-2025_ipsos.pdf

planlegging, beredskap og infrastruktur (som vei, vann og avløp). Det bør også vurderes om det er behov for sterkere insentiver for å få dette til.

Avslutning

Tekna vil understreke at utviklingen av en bærekraftig kommunesektor forutsetter et helhetlig samspill mellom økonomi, kompetanse, teknologi og organisering.

Kommunene må ha både handlingsrom og kapasitet til å gjøre gode prioriteringer, samtidig som de har tilgang til den kompetansen som kreves for å levere tjenester av høy kvalitet.

Tekna stiller seg til disposisjon for videre dialog og bidrar gjerne i det videre arbeidet med oppfølgingen av kommunekommisjonens forslag.

Med vennlig hilsen

Sonja Lovise Berg
direktør samfunnspolitikk